

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ב.

עין משפט
נר מצוה

א א מ"י פ"ט מהלכות
עבודת כוכבים הלכה א
סנה לאחן פה טע"ט י"ד
ס"י קמח ספ"ק א:

(6) [למקום ד' פ"ט, ב' (ב) ונ"א
כל מ"י (4) וי"ט ח"ס
קדושין ב' ד"ה האשה]
(7) [בס"א: הקדושים]
(8) [בס"א: יום הנוגרי]
(9) [בס"א: אין לתמוה על
מנהגו שאפילו א"י]

תורה אור השלם

1. לי נקם ושלם לעת
תמוז רגלים כי קרוב יום
אידם וקח עתה למו:
דברים לב לה
2. כל הגוים נקבעו ויחזקו
ויאספו לאמים מי בהם
יגיד זאת וראשנות
ישמיענו יתנו עידיהם
ויצדקו וישמענו ויאמרו
אמת: ישעיהו מג ט
3. יצרי פסל כלם תהוה
וחמודיהם כל יועילו
ועידיהם הפה כל יראו
ובל ידעו למען יבשה:
ישעיהו מד ט

גליון הש"ס

תוס' ר"ה לפני. נספח
סם הגוים להבי' ר' יוסף
חלילי באות ח כתב בסם
רבינו גלגל כשיטה
מקובלת חולין כי תוס' על
מס' ע"ז שנינו סם תוס'
רבינו שפ"ק: ד"ה אכור
וכו' ש"ל אף בספח
ומפ"ק: ע"ן לקמן דף יג
ע"כ תוספות ד"ה ע"ז:

מוסף רש"י

שמעיה הוא לו. שגנו
מילך כשפוער חזון ולא
חול' ומודה (מ"ק ט)
וחכ"י: לכל אדם שפוער
מילך, אבל לא משלמים
להם ממון כיום תוס'. לפי
שמעיהם כיום חכם ומודה
לע"ז (מ"ק טס).

לפני אידיהן של עובדי כוכבים ג' ימים אסור לשאת ולתת עמהם.
וכולוהו משום דלחיל ומודה לעבודת כוכבים ביום אידו: שאלה
במדי דהדר בעין כגון בהמה וכלים דכתיב (שמות כג) כי ישאל איש
מעם רעהו וגו'. מלוה במדי דלא הדר בעין כגון מעות דכתיב (שם) אם
כסף תלוה את עמי דמלוה להוצאה
תננה ומשלם לו מעות אחרים: שמה
הוא לאחר זמן. למחר: גמ' יוס
אידם. היינו עבודת כוכבים כדכתיב
בההיא פרשה יקומו ויעזרכם: יתנו
עידיהם וילדקו. השתא סלקא דעתיה
דעובדי כוכבים כתיב וחתמוהי מתמה
יתנו עובדי כוכבים עידיהם יבואו
עבודת כוכבים שעבדו ויעידו עליהם
וילדקו: עדות שהעידו כעלמס.
ביום הדין שעבדו לעבודת כוכבים
בעולם הזה: ישמעו. עובדי כוכבים
את העדות שגמלו מעידות ויאמרו
אמת דין הוא שאלו ישראל
להטעק: ועידיהם תמה. עבודת
כוכבים תבוא ומעיד על עובדיה
לחייבם: כערכוביא. כולן מעורבין
ולא אומה ואומה בפני עצמה:

לפני

"אידיהן של עובדי כוכבים שלשה ימים אסור לשאת ולתת עמהם להשאיל ולשאלו מהן להלוות וללוות מהן לפורעין ולפרוע מהן רבי יהודה אומר נפרעין מהן מפני שמיצר הוא לו אמרו לו אע"פ שמיצר הוא עכשיו שמה הוא לאחר זמן: גמ' רב ושמואל חד תני אידיהן וחד תני עידיהן מאן דתני אידיהן לא משתבש ומאן דתני עידיהן לא משתבש דכתיב יכי קרוב יום אידם ומאן דתני עידיהם ויצדקו ומאן דתני אידיהן מאי טעמא לא תני עידיהן אמר לך תבאר עירף ומאן דתני עידיהן מאי טעמא לא תני אידיהן אמר לך מאן קא גרים להו תבאר עדות שהעידו בעצמן הלכך עדות עריפא והאי יתנו עידיהם ויצדקו כוכבים כתיב הא כישראל כתיב (דמאמר רב"ל כל מצות שישראל עושין בעולם הזה באות ומעידות להם לעוה"ב שנאמר יתנו עידיהם ויצדקו אלו ישראל ישמעו ויאמרו אמת אלו עובדי כוכבים אלא אמר רב הונא בריה דרב יהושע מאן דאמר עידיהן מהכא ייצצו פסל כולם תהוה וחתמוהי בל יועילו ועידיהם תמה דרש ר' חנינא בר פפא ואיתימא ר' שמלאי לעתיד לבא מביא הקדוש ברוך הוא ס"ת [ומנחין] בחיקו ואומר ר' למי שעסק בה יבא ויטול שכרו מיד מתקבצין ובאין עובדי כוכבים בערכוביא שנאמר כל הגוים נקבצו יחדו [וגו'] אמר להם הקדוש ברוך הוא אל תכנסו לפני בערכוביא אלא תכנסו כל אומה ואומה וסופריה

לפני אידיהן. בחר דתני סנהדרין דאיידי עבודת כוכבים ומזלות תנא נמי לאה מסכת דע"ז בסדר ישועות ומיהו מכות ושבעות דשייכי בסנהדרין להכי תני להו בחר סנהדרין ואחרי כן חזר לסדרו ושונה מס' ע"ז והוריות: **לפני אידיהן ג' ימים.** וזמני דתני מנינא בסוף כי הכא וכן (קדושין ב.) האשה נקנית בג' דרכים (נכרים פ"ב מ"ו) ואחריו שוב לאלן בג' דרכים וזמני דתני מנינא ברישא (מיר סה:) שבעה דרכים צדקין את הזב (יומא ב.) שבעת ימים קודם יוה"כ (גיטין ט.) בג' דרכים שו גיטין נשים וכו' (א:) **אסור לשאת ולתת עמהם.** פ"ה משום לחיל ביום אידו ומודה לעבודת כוכבים מתוך לשון משמע ע"ש"ל אף ממקח וממכר וקשה על מה סמכו הטעם לשאת ולתת ביום איד עבודת כוכבים עמהם הי דרוב אידיהם מן הקדושים (הם מ"מ בכל שבע יום אחד) יש להם דלרבי ישמעאל (לקמן א.) לעולם אסור ואין לומר דהיינו טעמא משום (חולין ג:) דעובדי כוכבים שצ"ל לאו עובדי עבודת כוכבים אלא מנהג אבותיהם בידם דהא אמר שמואל בגמ' (לקמן א:) בגולה אינו אסור אלא יום אידם בלבד משמע הא יום אידם מיהא אסור לכן נראה דשרי משום איבה כדאמר בגמ' (סם דף ג:) גבי ר' יהודה נשיא דשדר ליה ההוא מינא דינרא קסריינא ביום אידו אמר היכי איעביד לא אשקליה הו"א ליה איבה מיהו אין משם ראייה גמורה דשמה לאו משום איבה לשתרי אלא היה נוטל ענה כיצד יעשה שלא יהיה לו איבה ועוד אי טעמא משום איבה תינה להלוותם ולהשאילם ולפרעם כשהעובד כוכבים חוצע חזון אסור לשאת ולתת עמהם דהיינו מקח וממכר מאי איבה איבה

וכי לא יוכל ישראל לומר איני נרץ עמה למכור ולקנות וכן לשאל ולפרוע מה ידע העובד כוכבים שמינה משום אידו לכן נראה דטעם ההיתר משום דעובדי קים לן בגויה דלא פלחו לעבודת כוכבים ומהאי טעמא שרי לקמן בפ"ב (דף סה.) רב יהודה דשדר ליה קורבנא לאצידרנא ביום אידו אמר קים לי בגויה דלא פלח לעבודת כוכבים וכן רבא (סם) דשדר ליה קורבנא לבר שישן ביום אידו אמר קים לי בגויה דלא פלח לעבודת כוכבים א"י יש לסמוך אהיה דתנא בירושלמי על מתני' דאסור לשאת ולתת תני בגמ' עובדי כוכבים שאינו אכל עובדי כוכבים שמכרו מותר מפני שהוא כמחניף ותניא הגכנס לעיר ומלחן שמחם שמה עמהם שאינו אלא כמחניף להם ור"ת היה מפרש אסור לשאת ולתת עמהם דוקא במדי דתקריב ואלא איירי כלל בלוקות דודאי שרי בין לנישנא דלחיל ומודה בין לנישנא דלפני עור לא תתן דלא אסור אלא למכור דוקא מידי דתקריב ונשאת ולתת הכי פ"י לשאת מהן המעות ולתת להם מידי דתקריב חליפי המעות ומביא ראייה מדליבעיא (לקמן דף א.) בגמרא טעמא דלשאת ולתת עמהם אי משום הרווחה פירוש משום שמרתי ומשתכר ואולי ומודה לעבודת כוכבים או דלמא משום ולפני עור לא תתן מכשול וקאמר נפקא מינה דלית ליה בהמה לדידיה ואי מידי דלאו תקריב אסור אמאי לא קאמר נפקא מינה למידי דלאו תקריב דמשום הרווחה איכא אלא וודאי מידי דלאו תקריב שרי דלא שייכא אילי ומודה במקו וממכר כיון שנותן המעות תחת הספן והוא לוקח וגם אינו בטוח כ"כ שריות כשחורה ובעיא דגמרא הכי מפרש טעמא דאסור לשאת ולתת עמהם במדי דתקריב משום הרווחה שיהיה לו בהמות רבות בריוא אפי' אית ליה לדידיה נמי אסור שמתוך שיהיה לו הרבה בהמות יקריב מן המובחר או משום לפני עור ונפקא מינה דכי אית ליה בהמה לדידיה שרי ולפי פ"ת אין לתמוה על מנהג הטעם שאפילו אם היו מחזיקין אותם כעובדי עבודת כוכבים שהרי אינם עושין שום תקריב אלא במעות ובה לא שייך הרווחה והרבה מעות מציים להם לזאות דבר ומיהו נכון הוא להחמיר כשבא העובד כוכבים ואומר הלוינו מעות לשקרי שקורין אופרי"ר אבל ר' אלחנן אמר כי גם באותם אופרי"ר אין שום איסור כי מה שהם נותנים אותם לגלמים ולנומרים אינו ממש לשם עבודת כוכבים אלא לצורך הנאתם: **להלוותם.** פ"ת דוקא בחנם אבל ברבים שרי משום דמלעטער טובא כדאמרין בקדושין (דף ב.) ליזבין איניש ברמייה ולא לזבין ברמייה: **ולפרוע.** מהן. בגמרא (לקמן דף א.) סקין כרבי יהושע בן קרחה דמלוה על פה נפרעין מהם מפני שהוא כמחיל מידם ויכול להיות דאפי' מלוה בשטר נמי נפרעין מהם כדאמר בירושלמי אפי' מלוה בשטר אובדת היא שלא כל שעה אדם זוכה ליפרע מחביו ולכן נראה לר"י דאומה מלוה שצשטרניו או אפי' אותם שיש לנו מהם חותמות שומרת ליפרע מהם ואפי' הוא אילי ומודה שלעולם הוא חשיב כמחיל מידם והא דאמר רבי יהושע בן קרחה מלוה בשטר אין נפרעין היינו כשידנו תקיפה עליהם ואפי' הכי מלוה על פה נפרעין שלא יכפור פעם אחרת והיכא דאיכא משכון אומר בירושלמי דאין מלוה אובדת במשכון מיהו בכל ענין חשיב כמחיל מידם שמהם אובדת אפי' במשכון: **ב"מ** דא תני עידיהן פרק משילין (ב"ב דף לה:) איכא חד תני משילין וחד תני משחילין וכן בהגחל בתרא (ב"ב דף קטו:) חד תני מליקין וחד תני מסיקין ולא דייק כי האי גוונא ושמה לא שייך לרקדק משום דאידי ואידי חד משמעות לשון הוה להו אכן קשיא מנהגיה דפרק החליל (סוכה דף ג:) וסם ד"ה וחד) שואבא חשונה וכן בפ"י דיבמות (דף יו. וסם) ראשונה ושניה דלא חד משמעות נינהו ולא דייק הכי וי"ל הכא היינו טעמא דדייק הכי משום דמסתבר ליה טפי לשון עדות לפי שהוא עדות לשבסר וקשיא לי על מירוק זה דמאי מקשה חו ומאן דתנא עידיהן מ"ט לא תני אידיהן הא כבר פירשו בהמקשה נמי היה יודע אותו טעם דלשון עדות עדיף וי"ל דהכי הקשה מאן דתני אידיהן אמאי לא תני עידיהן דהא עידיהן ממש כתיב בהדיא בקרא אבל אידיהן ממש לא כתיב בקרא אלא אידם ומשני בתרא עדיף פ"י לשון שבר ופריך א"כ מ"ט דמאן דתני עידיהן הא ודאי דתבאר עדיף: רומי

לפני אידיהן פרק ראשון עבודה זרה

ג.

עין משפט
נר מצוה

ב א מ"י פ"א מהל' ת"ת
ה"י י"י סמך עשין י"י
טו"ש ע"י י"י סמך רמז
ספ"ק י"י

מוסף רש"י

אלא האדם. ר"מ דלית
ליה אהם קריון אהם,
ור"ש ה"א דלית ליה
במסכת יבמות (סנהדרין
ו. טו.) יום השבת. מלי
שנה דלמדי' ה"י ביום גמר
המשה בלחיות, מלמד
שהגבה ב"ר. השני
משמע השני הסייג
במקום אהם, כדלמדין
בעלמא (חורין ב.) ה"י
המיומנה, אף כלן ויהי
עבד ויהי בקר של גמר
בראשית תלי' ביום השני,
והוא י' בסיון שנתה זו
מורה, מרבינו ד"ר דרש
ב"ה נמי ה"א (שבת פח.).
בתחלה. קודם שאמר
ישראל נעשה ונשמע,
יראה. שמה לא יקבלה
יחזור העולם לתוכו וכו'
ד"ר, ולבסוף. כשקבלה
ישראל, ולא למחר
לעשותה. דלמן מלות
למחר (למחר ב.). שאלת
מיתה לעולם לנא' א"ס ב"א
לקיים מלות אלו מועיל,
דמי שטח עבד שנת
יאלל שנתה (שורין ב.).

רבינו חננאל

ומנלן דלא קיימס דכתיב
עמר וימורד ארצה
ויהי גרים וג' ורבי
רב יוסף ראה שלא
קיימו שבט מצות: חנינא
היה רבי מאיר אומר
מנין שאפי' עובד כוכבים
ועוסק בתורה הרי הוא
כישירא שגא' אשר יעשה
אותם האדם וחי בהם
כהנים ליה וישראלים לא
נאמר אלא אדם וכו'
עד יבאו מכס ויעידו
היה רבי מאיר שיימו את
התורה יבא גמור ויעיד
על אברהם שלא נחשד
על עבודת כוכבים. לכן
יעיד ביעקב שלא נחשד
על הגזל. אשת פוטריס
תעיד ביוסף שלא נחשד
על העבירה. דריש יעיד
בדניאל שלא נחשד על
התפלה. ובכורנצר יעיד
בחנניה מישאל ועזריה
שלא השתחוו לעלם.
אליפז התימני ובלדד
השוני וצופר הנעמתי
ואליהוא בן ברכאל
הבחי יעידו בישראל
שקיימו את התורה
שנאמר יתנו עידיהם
ויצדקו אלו ישראל ישמעו
ויאמרו אמת אלו עובדי
כוכבים. אומרים רבש"ע
תנה לנו את התורה

בהננים ויזוים וישראלים לא נאמר אלא האדם. משמע הכא
דעובדי כוכבים נמי קריון אדם ומימה דהא אומר בעלמא
(ב"מ דף קד:) דלון קברי עובדי כוכבים מטמאין בזהל משום דכתיב
אדם כי ימות בזהל אהם קריון אדם דכתיב (ויחזקאל נ) ואמון לאני לאן

מרעיתי אדם אהם אהם קריון אדם
ולא עובדי כוכבים קריון אדם ואור"י
ד"ש לחלק בין אדם להאדם ולא קשיא
מהא דכתיב גבי חירס (ויחזקאל כח)
ואמה (בן) אדם ולא אל ציד מחללך
דלוי אומר כן לקריון אדם בלשון
חשיבות אלא לגנויה בלשון ציון
ושפלות והא דכתיב בקוס עלינו אדם
רואה לומר אדם ולא מלך ומדריש גבי
המן (מגילה יא.) א"ר ר"ל בקוס עלינו
אדם והא דכתיב מה יעשה לי אדם
ר"ל אדם שהוא צווי וא"ת הא אומר
בפרק השולח (גיטין דף מו.) י"ש קנין
לעובד כוכבים בלחץ ישראל למסור
בה שיסון ומעדות שנאמר והאריך
נמן לנני אדם ואומר ר"מ דעובדי
כוכבים נמי מיקרי בני אדם שרואה
לומר בני אדם הראשון ובפרק שור
שנגח ארבעה וחמשה (ב"ק דף נח.)
הארכמתי: **שפיר** עובד כוכבים
ועוסק בתורה. פ' בשבע מלות שלהם
דלוי בשאר מלות אמרין כסנהדרין
פרק ד' מיתות (דף נג.) עובד אלילים
העוסק בתורה חייב מיתה: הר"י הוא
בכהן גדול. להכי נקט כהן גדול משום
דכתיב יקרה ה"א מפנינוס ודרישין
(הוריות דף יג.) מכהן גדול הנכנס לפני
ולפנים גבי ממזר מ"מ קודם לכהן
גדול עס הארץ אכל עובד כוכבים
העוסק בתורה הוא ככהן גדול:
גדול המצווה ועושה. פ' מפני
שהוא דואג תמיד לנטול יצרו ולקיים
מלות צורא: **נוגעים** בעדותן
הן. וא"ת והרי ראה גדולה שקיימו
שהרי שמים וארץ קיימים הם וי"ל
דלון חוששין צווי הראיה דלון א"ס
מעיד על צו ועוד י"ל שהם קיימים
ממה שקבלו כדאמר א"ס ישראל
מקבלים: **יום** הששי. תימה למי' דס'
בשבעה נחשו נמנו עשרת הדברות
מאי יום הששי וי"ל דיומא קמא לא
אמר לכו מידי משום חולשא דלורחא
א"ר היתה ראויה ליתא בששי אלא
שהסוף משה יום אחד מדעושי:
שלא השתחוו אצלם. אומר ר"מ
לללל דניכודנלר לאו

עבודת כוכבים הוא אלא אנדנטי
עשוי לכבוד המלך וצדקה נחש דנקט
גבי אצרהס שלא עבד עבודת כוכבים
ובחנניה מישאל ועזריה שלא השתחוו
לללל ונחש נמי הא דלמדין בפרק
אלו נערות (פסחים דף נג.) אלמלי
נגדו לחנניה מישאל ועזריה פלחו
ללללמא ואליו היה עבודת כוכבים ממע
חס ושלום כי מדלגת שום יסורין
שצולל לא היו משתחוים לללל כר'
חנינא בן תרדיון (לקמן יח.) ששמו

מקוס שנהגו (פסחים דף נג.) מה ראו
חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן לתוך כשן האש פירוש היה להם להשתחוות לללל כיון שלא היה עבודת כוכבים ממע ועוד ראה מפ"ק
דמגילה (דף יג.) מפני מה נחמיו שגאליהם של ישראל כלים מפני שהשתחוו לללל וכו' הם לא עשו אלא לפנים וא"ס היתה עבודת כוכבים
היה להם למסור עצמן על קידוש השם ולישנא דקרא נמי משמע הכי דכתיב לאלהיך לית אגן פלחין ולללמן לית אגן סגדין משמע
דתרי מילי הווי: **יבא** בלדד השווי וצופר הנעמתי ואליפז התימני. אורחא דלמלמול דצהרנה מקומות לא קפיד למנות כסדר *וכן
הגיוות והשפחה שנפדו ושנחגגירו ושנשתחררו (כתובות דף קא.) היום אעשותם יא' אהר אעשותם. *מיתה אנשי יריחו
שהיו כורכין את שמע ולא היו מפסיקין צדקים על לללל (פסחים טו.) ולפיכך הקפידו עליהם חכמים דמשמע היום על לללל ולא
למחר על לללל ומה יש לחוש צוה כיון שכן הוא אמת דמשמע הכא ויש לומר דהתם איכא למיטעי היום ממע וכן למחר ממע
אגל היום לעשותם בקרא דנתלולס שכר תבי (דברים י) ומשלם לשלוי ותשלום שכר הצדיקים הוא לעולם הנא:

ומנחין

לומר שאם מקיימין כו'. המרה זו לא טובתם היא אלא שאין מליון
לקיימן וא"ס קיימין לא יקבלו שכר: א"ס לא כריטי יומם ויליה. א"ס
לא כריטי שכתבי שמה נהגת יומם ויליה והיינו מורה דכתיב
(יהושע א) והגית צו יומם ויליה וכתיב (דברים נט) אלה דברי הצרי:

ה' דהשני יחירה וכמה בסוף מעשה
בראשית לדרשנו זו והכי משמע ויהי
ערב ויהי צוק יום הששי של שנה
בסיון שעתידין ישראל לקבל המורה:
השמיט דין. מתן מורה: **במחלה**
ירא. שמה לא יקבלו ישראל המורה
ותמור הארץ לתוהו וצוה: **ולבסוף**.
כשקבלו צנועה ושבעה שקטה:
נמרוד. השלך את אצרהס אציו
באר כשדים על שלא קיבל עליו לעבד
עבודת כוכבים שנאסרה לבני נח
ואצרהס בן נח הוא שלא היה בשעת
מתן תורה ועל שס כן נקרא אמרפל
בילד מעצבין (שורין נג.) שאמר
והפיל אצרהס בכשן האש: **שלא נחשד**
על הגזל. דכתיב מה מלאת מכל כלי
ציתן אפי' סבין אפילו המנה אפילו
ממט והחתן דהר ציתן חמיו עשרים
שנה כשיואל אציו נטול עמו כלי קטן
ובני נח נלטו על הגזל ויעקב קיים:
ביוסף **שלא נחשד על העבירה**. אשת
איש נאסרה לבני נח דכתיב ודנן
באשמו ולא באשת חבירו (סנהדרין
דף נח.) ויוסף קיים: **ואליהו בן**
ברכאל לא גרמין דשראל הוה
כדמפרשין בצנא במלך כשנחשפין
(דף טו.) **בערב שבת**. בעולם הזה:
היום לעשותם. בעולם הזה: **ולא**
למחר. דלוי יוכל לעשותם לעולם
הנא: **בטרוניא**. בעלילה: **בראש**
גזל. רוב שמישתן על הגנות שאין
גומתין משופעין: **מקדיר**. [לשון
נוקב כלומר] מנקבת כח חוס גדול
כמו מקדירין צהרים דעירובין (דף
נח.) ענין נקב וחמך: **במקופה** **תמו**.
שנהגת ומשכת עד שלשה חדשים עד
יוס תקופת תשי הוא תקופת תמו:
ננתקה **את מוסרתימו**. על ה'
ועל משיחו קאמר לע"ל דכתיב (למה
רבו גוים ולאומים יתנו ריק כלומר
ננתקה מלות סוכה שהטילו עלינו:

שלא ביטל את התפלה יבא בלדד השווי וצופר הנעמתי ואליפז התימני
"ואליהו בן ברכאל הבזי" ויעידו בהם בישראל שקיימו את כל התורה כולה
שנאמר יתנו עידיהם ויצדקו אמרו לפניו רבש"ע תנה לנו מראש ונעשנה
אמר להן הקב"ה שומים שבעולם מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת מי
שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת אלא אף על פי כן מצווה קלה
יש לי וסוכה שמה לכו ועשו אותה ומו מצית אמרת הכי והא *אמר רבי
יהושע בן לוי מאי דכתיב ואשר אנכי מצוך היום (היום היום לעשותם ולא
למחר לעשותם היום לעשותם ולא היום ליטול שכר אלא שאין הקב"ה
בא בטרוניא עם בריותיו ואמאי קרי ליה מצווה קלה משום דלית ביה
חסרון כים מיד כל אחד [ואחד] נוטל והולך ועושה סוכה בראש גגו והקדוש
ברוך הוא מקדיר עליהם חמה בתקופת' תמו וכל אחד ואחד מבעט בסוכתו
ויוצא שנאמר ננתקה את מוסרתימו וגשליכה ממנו עבותימו מקדיר והא
אמרת אין הקדוש ברוך הוא בא בטרוניא עם בריותיו משום דישאל נמי יומני

ספוגין על לבו ליסור ור"ע (צרכות סא:) שסרקו צהרו במסרקות פיות והיינו הא דפריך פרק
חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן לתוך כשן האש פירוש היה להם להשתחוות לללל כיון שלא היה עבודת כוכבים ממע ועוד ראה מפ"ק
דמגילה (דף יג.) מפני מה נחמיו שגאליהם של ישראל כלים מפני שהשתחוו לללל וכו' הם לא עשו אלא לפנים וא"ס היתה עבודת כוכבים
היה להם למסור עצמן על קידוש השם ולישנא דקרא נמי משמע הכי דכתיב לאלהיך לית אגן פלחין ולללמן לית אגן סגדין משמע
דתרי מילי הווי: **יבא** בלדד השווי וצופר הנעמתי ואליפז התימני. אורחא דלמלמול דצהרנה מקומות לא קפיד למנות כסדר *וכן
הגיוות והשפחה שנפדו ושנחגגירו ושנשתחררו (כתובות דף קא.) היום אעשותם יא' אהר אעשותם. *מיתה אנשי יריחו
שהיו כורכין את שמע ולא היו מפסיקין צדקים על לללל (פסחים טו.) ולפיכך הקפידו עליהם חכמים דמשמע היום על לללל ולא
למחר על לללל ומה יש לחוש צוה כיון שכן הוא אמת דמשמע הכא ויש לומר דהתם איכא למיטעי היום ממע וכן למחר ממע
אגל היום לעשותם בקרא דנתלולס שכר תבי (דברים י) ומשלם לשלוי ותשלום שכר הצדיקים הוא לעולם הנא:

ספוגין על לבו ליסור ור"ע (צרכות סא:) שסרקו צהרו במסרקות פיות והיינו הא דפריך פרק
חנניה מישאל ועזריה שמסרו עצמן לתוך כשן האש פירוש היה להם להשתחוות לללל כיון שלא היה עבודת כוכבים ממע ועוד ראה מפ"ק
דמגילה (דף יג.) מפני מה נחמיו שגאליהם של ישראל כלים מפני שהשתחוו לללל וכו' הם לא עשו אלא לפנים וא"ס היתה עבודת כוכבים
היה להם למסור עצמן על קידוש השם ולישנא דקרא נמי משמע הכי דכתיב לאלהיך לית אגן פלחין ולללמן לית אגן סגדין משמע
דתרי מילי הווי: **יבא** בלדד השווי וצופר הנעמתי ואליפז התימני. אורחא דלמלמול דצהרנה מקומות לא קפיד למנות כסדר *וכן
הגיוות והשפחה שנפדו ושנחגגירו ושנשתחררו (כתובות דף קא.) היום אעשותם יא' אהר אעשותם. *מיתה אנשי יריחו
שהיו כורכין את שמע ולא היו מפסיקין צדקים על לללל (פסחים טו.) ולפיכך הקפידו עליהם חכמים דמשמע היום על לללל ולא
למחר על לללל ומה יש לחוש צוה כיון שכן הוא אמת דמשמע הכא ויש לומר דהתם איכא למיטעי היום ממע וכן למחר ממע
אגל היום לעשותם בקרא דנתלולס שכר תבי (דברים י) ומשלם לשלוי ותשלום שכר הצדיקים הוא לעולם הנא:

(א) ב"ק לת. סנהדרין נט.
(ב) ב"ק לת. [פס.] קדושין
(ג) א' ג'ל ואר"ש.
(ד) [למנה] שנת פה. ע"ש.
(ה) ג'ל ואמר חזקיה.
(ו) [שנת פה. א.] (י) [ע'י]
תוספת ב"ב טו: ד"ה אלוהי
ובפירוש הש"י דהלא.
(ז) [למנה] ד: עירובין כג.
(ח) ג'ל היום לעשותם היום
לעשותם וכו'. (י) [בס"א]:
תקופת. (כ) [בשנת פה].
(ל) [שס ב]. (מ) [תהלים ב].
(נ) [וע'י] מוס' ימות פה.
ד"ה ואין תוס' כסנהדרין נט.
ד"ה אלוהי תוס' נדה ע: ד"ה
ואין לללל תוס' ב"ק לת. ד"ה
אלו תוס' ב"ב נח. ד"ה
מלן תוס' מר נח. ד"ה
אין. (ס) [שנת פה].
(ע) [בשנת פה].
(פ) [וע'י] תוספת תוספת
(ג) [סד"ה אלוהי תוס']
פסחים נג: ד"ה מה

תורה אור השלם
1. ושמרתם את חקתי
ואת משפטי אשר יעשה
אחם האדם וחי בקה אני
י'. וירא י' ה
2. ואמרת אל פרעה כה
אמר י' בני בברי
ישאל: פסוק דכ
3. כה אמר י' אם לא
בריתי וקום וליקח חקות
שמים וארץ לא שמתה:
דמיתו לו כה
4. וקרא אלהים אל כל
אשר עשה והנה טוב
מאד ויהי ערב ויהי בקר
יום הששי
בראשית א לא
5. משמים השמעת דין
ארץ וקרא ושמרת:
התלים עז
6. כל הגוים נקבצו ויחד
ויאספו לאמרים מי בקה
יגיד זאת ויראשנות
ישמעניו יתנו עידיהם
ויצדקו וישמעו ויאמרו
אמת. ישעיהו מג ט
7. ושמרת את המצוה
ואת חקתי ואת
המשפטים אשר אנכי
מוצא היום לעשותם:
דברים י א
8. ננתקה את
מוסרתימו וגשליכה
מקנן עבתימו:
תהלים ב ג

גליון הש"ס

תוס' ד"ה יבא וכו' וכן
הגיוות וכן כפסחים דף
סט ע"ג נמנה' וזמן
שנה שנת: ד"ה היום
יב' תיבה אנשי יריחו.
ע' פסחים נו ע"א: